

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і
міжнаціональних відносин
від 7 жовтня 2015 року

Веде засідання Голова Комітету Г.М.НЕМИРЯ

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Я вітаю присутніх. Мені сказали, що було зроблено оголошення стосовно затримки деяких з членів комітету з поважних причин. Зараз ситуація у нас є така. До складу комітету входить десять народних депутатів. Станом на цю хвилину присутні є четверо. Мінімальна кількість депутатів для кворуму складає шість. Колега Логвинський має приєднатися до нас, щойно надано інформацію, за пару хвилин. Колега Пацкан вже є на місці. І таким чином у нас є кворум, ми можемо розпочинати засідання.

Був розданий заздалегідь порядок денний. Чи є якісь зауваження до порядку денного? Прошу, колега Брензович.

БРЕНЗОВИЧ В.І. У мене є пропозиція внести в порядок денний проект постанови про визнання та засудження репресій радянської військової адміністрації, здійснених проти угорців та німців Закарпаття під час другої світової війни та у повоєнний час. У листопаді буде роковина цієї дати, коли було репресовано понад тридцять тисяч угорців та німців Закарпаття і цей проект постанови зареєстрований. Прошу винести на порядок денний. Це роздано вам, проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, які будуть думки з цього приводу? Пропозиція підтримати. Хто за? Прошу голосувати. Проти, утримались? Прийнято одноголосно.

Шановні колеги, порядок денний передбачає таки три блоки. Я коротко прокоментую для того, щоб ми мали розуміння щодо пріоритетів. Перший

пункт порядку денного законопроект під номером 3155. Це закон з великого пакету законів, який парламент має проголосувати найближчим часом для того, щоб створити передумови з точки зору парламенту для позитивного звіту Європейської комісії щодо прогресу у виконанні плану дій з лібералізації візового режиму. Ви знаєте, що нещодавно в Києві знаходилася відповідна експертна місія, які оцінювали всі чотири блоки щодо цього плану. За повідомленням і у мене відбулася зустріч з керівником відповідного департаменту служби зовнішньої дії Європейського Союзу, який повідомив, що найбільше проблем у нас з антикорупційним блоком.

Проект закону, який відноситься до предмету відання нашого комітету не належить до цього антикорупційного блоку, але, тим не менше, він належить до питання, яке необхідно врегулювати з точки зору законодавчої. Це є пріоритетним і саме тому він стоїть першим. Другий пункт порядку денного не відноситься до питань лібералізації візового режиму, але має відношення і внесений Кабінетом Міністрів до великого сегменту абсолютно нового і для нашого комітету і для парламенту і для всієї країни – це питання внутрішньо переміщених осіб.

Нагадую, що минулого засідання ми проаналізували, всім колегам було надано інформацію систематизовану щодо наявних законопроектів, прийнятих і оцінки прогалин, які існують в цій галузі.

Третім пунктом порядку денного є два законопроекти альтернативні, питання яке підняв на позаминулому засіданні погоджувальної ради колега Чубаров. Ви знаєте, що зраз відбувається відповідно дія, яку називають блокадою щодо Криму. І нам треба мати дискусію щодо цього приводу з урахуванням того, що також внесено нещодавно один із законопроектів, я про це скажу, який можливо також треба буде взяти до уваги. Є ще ініціатива наскільки я знаю колеги Логвинського щодо внесення подібного законопроекту, ми маємо це взяти до уваги.

Решта – це проект постанови і питання про проведення парламентських слухань, інформація різне є стандартним, тут нема чого коментувати.

Отже, ми переходимо о першого пункту порядку денного. Проект закону про внесення змін до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» щодо вдосконалення процедури документування осіб, реєстраційний номер 3155, внесений Кабінетом Міністрів України.

У нас присутні Науменко Наталія Миколаївна, прошу до столу до мікрофону, директор департаменту у справах іноземців та осіб без громадянства Державної міграційної служби. Я хочу вам першій надати слово. Коротко і по суті будь ласка.

НАУМЕНКО Н.М. Проект закону України про внесення змін до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» розроблено Міграційною службою України з власної ініціативи з метою забезпечення приведення строків оформлення і видачі посвідчення біженцям, визначених статтею десять даного закону у відповідність із Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр, документи, що посвідчують особу», статтею 33 якого визначено, що зазначений документ оформляється та видається протягом п'ятнадцяти робочих днів з дати прийняття рішення про визнання іноземця або особи без громадянства біженцем в Україні.

Також даним законопроектом пропонується надати повноваження Державній міграційній службі у випадку виявлення описок у рішеннях про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, прийнятих у тому числі і до набрання чинності цим законом, приймати рішення про внесення виправлень до вказаних рішень. Зазначене дасть змогу забезпечити права осіб, яких визнано біженцями в Україні, при наданні ними відповідних підтверджуючих документів та логічної аргументації. І таким чином дозволить їм проходити всі етапи натуралізації в Україні, включаючи прийняття до громадянства України, не порушуючи їхніх прав.

Проект погоджено без зауважень всіма заінтересованими соціальними органами виконавчої влади і не потребує додаткових бюджетних призначень для його реалізації. Просимо підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. У нас я хочу надати також слово Жанні Володимирівні Лук'яненко - представнику Уповноваженого з питань дотримання прав внутрішньо переміщених осіб, потім ми перейдемо до запитань і відповідей. Прошу.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Щодо цього проекту закону у нас немає зауважень. Були певні застереження, але вони були зняті до засідання комітету з представником Державної міграційної служби. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, будь ласка які є запитання і коментарі щодо суті? Я хотів би на одному звернути увагу, яке стосується питання термінів. У даному випадку ідеться з одного боку про оперативність, щоб дозволити оперативно вносити, з іншого боку пропонується внести зміни до закону про біженців, щоб привести їх у відповідності до Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр». І ці зміни стосуються збільшення терміну. Замість семи днів до п'ятнадцяти днів. Яка була логіка саме така, а чому не навпаки? Чому не внести змін у Закон про державний демографічний реєстр, щоб з п'ятнадцяти до семи днів зменшити. Як це виглядає з точки зору логіки і можливо якихось інших обставин, які не відомі членам Комітету?

НАУМЕНКО Н.М. Насправді дійсно логіка важка і в діючому законі про біженців і в законі ЄДДР, тому що вони регламентують, що посвідчення біженця видається з моменту прийняття рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Насправді показує практика, що необхідно приймати рішення з моменту подання відповідної заяви про

документування. Тим не менш, як показує практика, наразі саме п'ятнадцять днів є абсолютно логічний термін для того, щоб пройти шлях від звернення особи з заявою до друку документу і до його видачі. Документу, яким і фіксується весь процес його документування. Тому п'ятнадцять днів робочих, саме робочих днів, є абсолютно обґрунтоване.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А сім абсолютно необґрунтованим.

НАУМЕНКО Н.М. Як показала практика реалізація Закону України «Про біженців» 7 днів не встигаємо з моменту прийняття рішення проінформувати особу про те, що вона визнана біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, щоб вона прийшла в Міграційну службу оформити відповідну заяву, виготовити документ та направити його для видачі. Це є недостатньо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую Чи є хто бажаючий з присутніх висловитись по цьому закону? Немає. Не бачу. Отже є тоді одна пропозиція і також є висновок науково-експертного управління рекомендувати Верховній Раді проект закону України про внесення змін до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» 3155 за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу. Прошу голосувати хто за? Проти, утримались? Прийнято одноголосно. Дякую.

Прошу оперативно тоді підготувати для можливого розгляду. До речі, він ще не є внесеним, хочу зазначити, як і інші, до порядку денного. Я сподіваюся, що завтра з ранку цей та інші, які стосуються плану дій щодо лібералізації візового режиму будуть внесені і проголосовані.

Переходимо до другого пункту порядку денного. Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, реєстраційний номер 2331а, внесений

Кабінетом Міністрів України. Хто з представників уряду? Ви також? Будь ласка, Науменко Наталія Миколаївна.

НАУМЕНКО Н.М. *(мікрофон вимкнено)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я просто зазначу, що присутні також колеги з деяких інших департаментів, але щоб більш структуровано я хотів би надати слово колезі Логвинському, який очолює відповідний підкомітет. Прошу.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Шановний Григорій Михайлович, шановні колеги, дякую. Перш за все наскільки я розумію власно ідея вже була продиктована багато місяців тому і до речі я хотів би підкреслити, що проект 2166 він містить саме ці норми. І якщо бути відверто юридичною логікою, якщо ми розглядаємо це питання, треба вносити саме не в закон про іноземне громадянство, а саме в закон про тимчасово переміщених осіб, які ми вже зробили. Тому якщо тут мова іде про певні недоліки, якщо вони існують, звичайно ми повинні їх виправити. Але загалом вже при першому читанні цей закон прийняти. Саме тому ми можемо підтримати в першому читанні, або повернути на доопрацювання, це вже вирішує комітет, тому що ці питання вже вирішені на даний час. Якщо ви нам поясните в чому різниця між 2166, який прийнято в першому читанні, та законопроект, який ви зараз надаєте, то будь ласка.

НАУМЕНКО Н.М. *(мікрофон вимкнено)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мікрофон лише... Колега Пацкан, прошу.

ПАЦКАН В.В. Спочатку нас просили роз'єднати два поняття внутрішньо переміщені особи та біженці. На цьому акцентувала і європейська

спільнота і всі. Зараз ми їх знову об'єднуємо і у нас знову після прийняття цього закону буде незрозумілим, пані Науменко, ви прекрасно розумієте про що іде мова. Як має діяти Державна міграційна служба, які застосовувати норми до внутрішньо переміщених осіб, які до осіб іноземців або біженців? Або ми тоді у перехідних положеннях чітко указуємо посилення на ті чи інші закони. Ці норми... ми можемо прийняти, для Європейського Союзу вони не будуть працювати. Давайте бути відвертими. Пані Наталя, ви знаєте як я відношуся до Державної міграційної служби, до вашого відділу в тому числі з позитивом те, що ви робите. Але поясніть будь ласка як воно має працювати в реалі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

НАУМЕНКО Н.М. Я абсолютно погоджуюся з вашою аргументацією, тому що 20-ту статтю Закону України... ми намагалися коли розглядався законопроект про внутрішньо переміщених осіб, саме в статтю двадцяту внести зміни і забрати положення, які регулюють правовий статус іноземців і осіб без громадянства, тому що ті положення регулюються абсолютно профільними законами, іншими законами. І ми знаємо, що європейці в принципі хочуть розмежовувати ці два поняття. Але закон був прийнятий, треба було статтю двадцяту виконувати і вводити ці поняття в профільні закони.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Я хотів би зараз надати слово Юрію Бузницькому, який в секретаріаті комітету відповідає за ці питання. Будь ласка. Коротко.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Я дуже коротко. Різниця в тому, що 2166 – закон який вносить певні зміни в Закон «Про внутрішньо переміщених осіб» і вводить іноземця як внутрішньо переміщену особу, через те, що у нас раніше

в цьому законі іноземець взагалі не був передбачений як внутрішньо переміщена особа. У нас були тільки громадяни України, які переміщались. Функція 2166 – це додати іноземців до визначення статусу внутрішньо переміщеної особи. Функція цього законопроекту – це додати таку категорію осіб в Закон «Про правовий статус іноземців», як я розумію. Щоб у Законі «Про правовий статус іноземців»... Внутрішньо переміщена особа – це особливий правовий статус і тому, оскільки цей закон визначає правовий статус всіх іноземців, законодавець вносить відповідні зміни в цей Закон, щоб видно було, що є іноземці як раз із таким правовим статусом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я хотів би звернути увагу на обставини, які я думаю є важливими. Перше, ми зараз маємо наочний приклад щодо певних вад взагалі законодавчого процесу. Кабінет Міністрів, як суб'єкт законодавчої ініціативи, народні депутати, як суб'єкти законодавчої ініціативи намагаються вирішити по суті одне і теж питання. Більш того, народні депутати, а це переважна більшість членів нашого комітету, зробили значну частину цього шляху, підготувавши законопроект 2166, який вже був розглянутий в першому читанні ще у червні цього року і був підготовлений до другого читання в липні цього ж року.

Станом на сьогодні, ми вже в жовтні знаходимось, він не ставиться до порядку денного, хоча готовий для розгляду. Більш того, сама підготовка 2166 можливо була якщо не зразковою, але якісною. З точки зору прозорості, з точки зору того, що тут були враховані підходи, результати дискусій, обговорення експертного і з представниками організацій внутрішньо переміщених осіб, міжнародних експертів Європейського Союзу. Ми мамо приклад, коли ви самі сказали зараз, що можливо наш проект на крок позаду, але тим не менше він запускається в цей трубопровід законодавчий, знаходиться десь на цій гілці і зараз фактично вся ця машина працює. Чому я на це звертаю увагу? Тому, що коли ми іноді говоримо, не ми, присутні, а деякі говорять, що ми за тиждень приймаємо аж сорок законів, і це добре. А

за рік ми прийняли тисячу або більше і це краще, тому що минулого року це було сімсот – в цьому як раз проблема. Тут нема чим хвалитися. Це перше на що я звертаю увагу.

Друге, я думаю треба як приклад звернути увагу, що чомусь немає якісного контакту або діалогу з тими, хто розробляє ці законодавчі акти в уряді. Тому що там є своя agenda і профільними комітетами. В даному випадку, коли з'явилася і був процес розробки і підготовки і схвалення і направлення потім від Кабміну сюди. Я думаю логічно було б якимось чином подивитися в якому стані заходиться це питання у Верховній Раді, в комітеті. І мати відповідну дискусію. Не обов'язково на комітеті, а на рівні експертів секретаріату комітету. Цього не трапилося. Зараз ми обговорюємо питання, маємо висновки відповідно і науково-експертного управління, що закон пропонує внести зміни до трьох законів, хоча фактично якщо повністю, це більш комплексне питання. І він не досягає цієї мети. Тобто ваша праця була в правильному напрямку, але фактично вона може бути і скоріше за все буде зведена нанівець, тому що в даному випадку є по-перше законопроект 2166, з іншого боку, якщо іти паралельним шляхом і ваш проект, тобто проект який ви представляєте далі опрацьовувати, він також не вирішує це питання комплексно. Оскільки в даному випадку ми не зможемо його доопрацювати у другому читанні, оскільки це не буде відповідати статті 116 Регламенту Верховної Ради. Тобто це не є критика самого даного закону, це є аналіз процесу, який власне не є ефективним. Тому я думаю, що в цій ситуації з урахуванням обговорення, висновку науково-експертного управління, яке вважає, що законопроект потребує доопрацювання, пропонується із урахуванням пропозиції колеги Логвинського, який очолює відповідний підкомітет, пропонується рекомендувати Верховній Раді за результатами розгляду у першому читанні законопроект № 2331а повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Хто за таку пропозицію прошу голосувати. За. Проти. Утримались. Прийнято.

Прошу дві репліки. Колега Пацкан. Колега Чубаров.

ПАЦКАН В. В. Тоді треба пояснити завтра Голові Верховної Ради, що якщо ми хочемо виконати пакет європейський ...

(загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ: Це не має ... але, до речі, дякую за це ...

ПАЦКАН В. В. І тоді після прийняття 2166, можемо доопрацювати цей законопроект і швиденько його проголосувати. Тобто ...

ГОЛОВУЮЧИЙ: Щоб було зовсім зрозуміло. Це проект є на початку ... він не має відношення, він не є в пакеті ПДВЛ, плану дій щодо лібералізації візового режиму. Але з точки зору 2166, з погодженням Комітету, вже три листи були направлені до Голови Верховної Ради. Я торкався в понеділок цього питання, наполягав, на тому щоб 2166 було поставлено. Станом на сьогодні його нема в розгляді, в порядку денному. Колега Чубаров.

ЧУБАРОВ Р. А.: *(Мікрофон вимкнений)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ: Так прошу взяти до уваги таке. Дякую.

(Загальна дискусія. Мікрофон вимкнено)

ГОЛОВУЮЧИЙ: Розгляд цього питання завершено. І підкреслюю, це друге питання не мало відношення до плану дій щодо лібералізації. І ми переходимо до третього питання, де у нас два законопроекти. І хочу сказати, що автор одного із законопроектів – народний депутат Веселова – попросила, і хоча воно так і є, розглядати законопроект другим. Вона хоче прийти доповідати, вона сказала, що по часу якщо це буде, безумовно, вона може

встигнути. Але, тим не менше, ми хочемо почати з першого, який є у нас у пункті 3.1 - 2004а. Присутній, я так розумію, один із співавторів цього законопроекту – колега Лапін. Будь-ласка.

ЛАПІН І.О.: (*Мікрофон вимкнений*)... проте даний закон абсолютно не зачепив такі поняття як тимчасово окуповані території окремих районів Донецької та Луганської областей. Тому з метою розширення дії попереднього закону, а також удосконалення певних моментів стосовно Автономної Республіки Крим, пропонується даний законопроект. Я знаю, що у вас усіх є цей законопроект, хотів би зосередити свою увагу не на самому тексті закону і не на порівняльній таблиці, а на висновках Головного Науково-експертного Управління, яке дало, ну скажемо так, м'яко кажучи, рекомендацію щодо повернення даного законопроекту на доопрацювання. І тому, я не знаю чи є тут представники ГНЕО, напевно, що нема з цього приводу, які давали висновок. Ну, тим не менше, хочу звернути особливу увагу.

Отже, пункт перший висновку говорить про те що, у законопроекті пропонується включити до складу тимчасово окупованих територій сухопутну територію окремих районів, міст, селищ Донецької, Луганської областей – що визначається рішенням Верховної Ради України. І ніби то це суперечить Конституції України, яка не наділяє Верховну Раду України повноваженнями щодо прийняття відповідних рішень. Хочу звернути увагу шановних колег, що з цього приводу вже є діюча Постанова Верховної Ради України – 252 VIII, тобто яка, що Верховна Рада вже це зробила, і в нас вже є цей перелік тимчасово окупованих міст, і фактично ця Постанова вона діюча, значить, там є ряд Постанов Верховної Ради, тобто 252, 254 і 256 вони вже є діючі, визнані конституційними, з приводу цього заперечень нема. І крапка.

Другий пункт висновку Науково-експертного Управління говорить про те, що, знову ж таки, щодо невідповідності Конституції України даного законопроекту, щодо звуження змісту та обсягу існуючих прав громадян, які

легально перебувають на території України. Хочу зауважити, що з цього приводу також є рішення Комітету з питань правосуддя, тобто Верховної Ради з питань правової політики та правосуддя, де аргументовано вказано, що даний законопроект не суперечить Конституції, це є висновок від 09 липня 2015 року. І в цьому висновку шановний пан Князевич він якраз і говорив про те, що в даному випадку Європейська Конвенція з прав людини не порушується так як воно існує, значить, стандартом встановленим законом, під легітимною метою і необхідне у демократичному суспільстві.

Я не буду розшифровувати, але ми всі розуміємо, що у разі необхідності держава, довівши цю доцільність, ... ну держава доводить необхідність і доцільність даних змін, обмеження саме другої статті протоколу 4 Конвенції про захист прав людини. Тобто, якщо Україна не може контролювати виконання дотримання прав людини на окупованих територіях, то фактично вже держава цим же самим може вмотивовувати свої певні моменти, які вона застосовує, щодо обмеження тих чи інших прав громадян.

Якщо ми говоримо, тепер в більш детальній прив'язці до нашого, до мого, вірніше, законопроекту, того, який підписаний групою депутатів, значить, то я прошу зважити на той факт, що фактично вся відповідальність, і ми знаємо із міжнародної практики, покладається на державу окупанта, якщо ми говоримо це в приміненні до Автономної Республіки Крим. Якщо ми говоримо в приміненні до окремих областей Донецької, Луганської області, то в даному випадку всі порушення прав людини покладаються на терористичні організації, ну я називаю їх терористичні, нажаль у нас тільки в першому читанні їх ще прийняли, визнали терористичними, ну тим не менше, банд формування ЛНР, ДНР та регулярні війська збройних сил Російської Федерації.

Інший момент, інший аспект, щодо певних обмежень громадян. В мене і так є обмеження попасти в Автономну Республіку Крим, тому що якщо я туди попаду я буду сидіти біля Наді Савченко, так як є командир роти

«Захід» батальону Айдар, тому всі порушення прав людини, я вважаю, що мають покладатися відповідальність не на державу Україна, а на країну агресора, зокрема, країну окупанта, якщо ми говоримо безпосередньо у прив'язці до Криму.

Слідуючий момент, на який ... Прошу ...*(голос з залу, нерозбірливо)* ... справа в тому, що обмеження якраз стосуються ... держава Україна не впроваджує ніяких обмежень. Ми лише контролюємо переміщення, якщо ми говоримо по цьому законопроекті, ми маємо контролювати переміщення громадян, переміщення грузів, так як закон України, який стосувався попередній, у нас там створена вільна економічна зона, яка фактично породила корупційні схеми та відтік капіталу з нашої держави. Якщо ми цього не припинимо, то кримські татари там будуть жити вічно, на тому переході чи Чунгар чи інше, тому що фактично, я вважаю, що замість людей, це має робити закон. Якщо є вимога суспільства, в даному випадку я не вважаю, що це є якісь порушення Конституції. Знову ж таки наголошую, що даний законопроект повністю відповідає вимогам Конституції і є висновок відповідного профільного комітету, який на це посилається.

Тому, м'яко кажучи, мені не зрозуміла дана позиція деяких колег, в тому числі і в сесійній залі, я при всій повазі, ну ... знову ж таки кажу ... звичайно ми зустрінемо зустрічаємо дуже великий тиск з цього приводу... тому що, фактично, я вам скажу так, якщо брати статистику, з кожний ста фур, які заходять в Крим, назад з Криму виїжджає двадцять. Тобто це є лазейка для переміщення товарів, в крупних ... великих масштабах на територію Російської Федерації і так далі.

З приводу порушення чи не порушення прав громадян України. Значить, цей законопроект він не обмежує переміщення, а лише дозволяє відповідним службам в даному випадку як роблять зараз на території Донецької, Луганської областей є при СБУ, значить, є відповідальні особи, який розроблений був механізм переміщення осіб через лінію розмежування. Якщо хтось мене переконає, що у нас в Чонгарі є митниця, то я не вважаю,

що у нас в Чонгарі є границя, я вважаю, що там є лінія фронту і ми на сьогоднішній день, якщо даний законопроект відхиляємо, чи, можливо, Верховна Рада не підтримає чи підтримаємо, я думаю, що повинні все-таки визначатися зал. Тому я вважаю, що переміщення через лінію фронту товарів, промислових, як кажуть, партій не допускається, тому що в нас там не границя, в нас там не може бути митниці.

Знову ж таки чи ті фури, які сьогодні їдуть через лінію розмежування, дякувати Богу і кримськотатарському населенню і деяким депутатам, в тому числі і мені, дана проблема вирішена, товари зараз не їдуть і фури не їдуть. Ми знаємо відповідну реакцію. Якщо ми країну агресором визнаємо Росію – ми маємо цей законопроект підтримати. Якщо ми кажемо, що там все нормально, значить там тоді...тоді кримськотатарське населення буде робити те, що має робити закон, не знаю, скільки хватить у нас сил.

Тому я би все-таки просив, зважаючи на актуальність даної проблеми, зважаючи на те, що даний законопроект перекриває повністю корупційні схеми щодо відтоку капіталу і товарів з території України на територію Росії через таку лазейку, як в даному випадку вільна економічна зона Крим, просив би все-таки Комітет підтримати даний законопроект і рекомендувати все-таки Верховній Раді, можливо, для прийняття в першому читанні, а вже дошліфувувати, допрацьовувати ... ну я думаю вже Верховна Рада в залі повинна визначатися, тому я дуже просив би Комітет підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ: Дякую. Колеги я пропоную, можливо, дати висловитися у нас є представники органів державної виконавчої влади, для того щоб ми мали більш повну картину, бачення з різних сторін, аспектів, це не є одностороннє, одностороннє питання.

Хто хотів би першим, колеги, взяти слово?

Я пропонував би, можливо, Олександр Петрович Розманін надати слово, заступнику начальника Головного командного центру Збройних сил України. Прошу.

РОЗМАЗНІН О.П.: Шановний Григорію Михайловичу, шановні народні депутати. Законопроект реєстраційний номер 2004а, який ініціювала фракція «Народний фронт» і народні депутати, Міноборони в цілому підтримує. Одночасно Міноборони пропонує об'єднати законопроекти 2004а та №2004а-1 взявши за основу законопроект 2004а-1. У зв'язку із узгодженістю правових норм вимогам Конституції України, що більше сприятиме реалізації громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території, права на свободу пересування та вільного вибору місця проживання, права голосу, права на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України, захист своїх майнових прав та законних інтересів. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ: Дякую за чіткий виклад позиції. Також у нас ще присутній Єрмаков Олег Ігорович, начальник юридичного управління Служби безпеки України. Будь ласка до мікрофону. Сюди можна. Або там можна, де зручно. Прошу.

ЄРМАКОВ О. І.: Дякую. Дякую. Шановні народні депутати, шановні присутні. Служба безпеки в цілому підтримує таку дуже позитивну ініціативу, як визначення непідконтрольних територій Донецької і Луганської областей як окупованих. Дійсно, в політичній заяві Верховної Ради про це сказано. Дійсно у нас на сьогоднішній день є колізія з нашими, підготовкою до міжнародного суддівства, збирання наших доказів. І позиція, наскільки нам відомо, Урядового уповноваженого у справах Європейського суду, саме така, як сказав автор законопроекту, що відповідальність покладається на країну окупанта. Але окупанта у нас ПО Донецькій і Луганській області на сьогоднішній день юридично все ж таки не має.

Що стосується механізму доопрацювання, то дійсно тут є проблеми, і Служба безпеки стоїть на тому, що, все ж таки, в'їзд - виїзд «на» і «з»

територій непідконтрольних, територій окупованих по Криму і по Донбасу має відрізнитися. Якщо ми в Крим, там, все ж таки, громадяни України їздимо за паспортом, там за паспортом можна їздити, то на територію непідконтрольну, територію, де проводиться антитерористична операція на сьогоднішній день відпрацьовується механізм за дозволом. І, мабуть, ця ситуація буде і далі відповідно до Порядку який зараз розробляється Постановою Кабінету Міністрів розробляється згідно Закону від 18.07.

А в цілому сама ідея законопроекту про те, що це конче потрібно розробляти далі - ми підтримуємо. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ: У нас також присутні представники Державної прикордонної служби і Мінюсту. Хто з колег хотів би висловитись, якщо є таке бажання, зараз у вас є така можливість. Бажання такого я ... а ... прошу. Будь-ласка, представтесь і ... і натисніть клавішу.

ЧИХАЙДА В.С.: Ми в цілому підтримуємо законопроект 2004а. разом з тим, вважаємо за необхідне, все-таки, значить, звернути увагу на встановлення все ж обмежень щодо, скажімо, видачі спеціальних дозволів. Такі обмеження для видачі спеціальних дозволів дозволять, ну, на сьогоднішньому етапі, враховуючи національну безпеку, значить, більш детально пропрацьовувати категорію населення, яка пересувається через ці лінії розмежування і в одному і другому випадку, на жаль, ми можемо мати таку ситуацію, що особа, яка володіє українським паспортом, а також російським паспортом і цілком не являється лояльною до української влади може перетнути і одну і другу лінію розмежування і, відповідно, вчиняти будь-які дії як на території України так і уникати відповідальності шляхом перетину, безконтрольного, можна сказати, перетину, безконтрольного перетину такої лінії.

Таким чином підтримуємо 2004а законопроект у повному обсязі. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ: Шановні колеги, я хотів би звернути увагу, що у вас у матеріалах, які роздані, також є лист підписаний Першим заступником Міністра соціальної політики, де, зокрема, зазначається щодо проекту 2004а, що Мінсоцполітики не підтримує зазначену пропозицію з огляду на зміни внесені до Закону України про боротьбу з тероризмом в частині доповнення статтею 14.3 щодо встановлення порядку переміщення товарів до районів або з районів проведення антитерористичної операції.

Перший заступник міністра також повідомляє, що з метою врегулювання зазначеного питання розроблено проект Постанови Кабінету Міністрів України про затвердження порядку переміщення товарів до районів або з районів проведення антитерористичної операції, який, наразі, проходять погодження з заінтересованими центральними органами виконавчої влади. Зараз я хотів би надати слово Жанні Володимирівні Лук'яненко – представнику Уповноваженого з питань дотримання прав внутрішньо переміщених осіб.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В.: Дякую, пане Голово. Дякую, народні депутати. Я хочу, по-перше, сказати ми, звичайно, вітаємо те, що існує така ініціатива закріпити на законодавчому рівні обмеження переміщення по території України. Тому що, як сьогодні вже згадувалося, спостережна місія Європейського Союзу з питань безвізового режиму наголосила на тому, що у нас свобода переміщення вона обмежується наказом Служби безпеки і актом Уряду, але має бути це закріплено за законодавчому рівні.

Але, водночас, хочу Вам трішки заперечити, те, що, ви вірно сказали, що втручання в право воно має бути, як передбачено це практикою Європейського Суду, Конвенції, відповідно до закону мати легітимну мету, бути необхідним, але є ще одна умова – воно має бути пропорційним. Відтак, наша позиція - повністю обмежити доступ іноземців і осіб без громадянства, зокрема, на автономну територію Крим, ми не вважаємо доцільним. Тому що,

ви знаєте, органи держави не мають доступу. Зокрема, наприклад, Офіс Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Відтак ми не можемо спостерігати за ситуацією, яка там відбувається з захистом прав людини, а цим законом ми обмежимо доступ правозахисників, які не відносяться до міжнародних організацій або журналістів, які можуть, в принципі, ну ... привезти нам інформацію, що дійсно відбувається на тимчасово окупованій території.

Потім ще невеличке застереження те, що особа, яка громадянин України може перетнути адміністративний кордон, лінію розмежування за умови, що ним, якщо він підтвердить, що ним не вчинено злочину. Ну, не зрозуміло який злочин. Злочин, за який вже відбуто покарання. Злочин, який сьогодні ... а чому йому не перетнути для того, щоб, наприклад, його затримати і не притягнути до відповідальності.

В цілому дуже гарна ініціатива, але потребує доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ: Дякую. Я просто хотів би звернути увагу колег. До нас приєдналися Наталія Веселова, наша колега, народний депутат і автор альтернативного законопроекту. Ми зараз обговорюємо законопроект 20 ... 2004а і є, можливо, ми обмінємося зараз думками щодо цього законопроекту і потім Вам надамо слово щодо Вашого законопроекту.

(Мікрофон вимкнений)

ГОЛОВУЮЧИЙ: ... Всі мої земляки з Донбасу мене вражають своєю активністю як законодавці, тому я, можливо, відкорегую, щоб надати Вам можливість висловитись, якщо немає заперечень, як автору законопроекту альтернативного. Будь-ласка, пані Наталія. І потім ми продовжимо.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Ми подавали альтернативний законопроект у відповідь на санкції, які пропонувалися авторами основного законопроекту. Тобто ми взагалі виступали проти пропускнуої системи. Проти запровадження

паперових перепусток. Зараз цю проблему вирішено. Ми працювали при робочій групі при СБУ і там вирішували це питання. Тому в принципі я готова доопрацьовувати свій законопроект. Я знаю, що є до нього дуже багато зауважень. І вже обставини змінились, тому якщо раніше пропонували тут скласти таку робочу групу доопрацьовати два законопроекти, то в принципі я готова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за чітке висловлення. Чи є запитання до пані Наталії? Тобто є підтримання. Тобто, якщо у вас немає запитань, то ми почнемо обговорення. Колега Логвинський, будь ласка.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Я бы с Вашего позволения, ответил на несколько вопросов, в том числе о том, что мы слышали от моего очень уважаемого коллеги господина Лапина. Идея проведения блокады, которая указана в Вашем законопроекте, поддерживается как и Меджлисом, представителем которого я являюсь в Парламенте, так и крымско-татарским народом, так и нормальным человеческим пониманием того, что мы должны определиться, как говорил господин Немыря, мы торгуем или воюем? Вместе с этим хотел бы Вам подчеркнуть несколько вещей. Действительно, я согласен с представителем Уполномоченного по правам человека, что здесь есть вопрос, который Вы не учли, не учел, в том числе, и Комитет Князевича, который в принципе не может давать тлумачення Конвенции. Тлумачення Європейської Конвенції з захисту прав людини дає виключно Європейський суд з прав людини. Или есть такая практика. Такой практики как бы нет. Здесь действительно многими правозащитниками неоднократно задается вопрос, если это наши территория, имеем ли мы право ограничивать там права наших граждан. И является ли они пропорциональны. Одной из таких проблем наше государство попало, когда Украина первая запретила работу банкам в Крыму. И сегодня иски в ЕСПЧ направлены в том числе на Украину, потому что Россия говорит, а мы не запрещали, это Украина

запретила. И сегодня Нацбанк выкручивается, как решить эту проблему. Понятно, что Нацбанк это сделал из условий безопасности, как таковой. Но фактический документ, который вышел, это от украинской стороны. Задается вопрос: кто будет ответчиком?

Тоже самое здесь. Вы предлагаете просто запретить без определенной мотивации, которая должна быть. Для того, чтобы потом те люди, которые подадут в ЕСПЧ, а поверьте, что русская сторона подскажет, как это сделать правильно. Даже даст грамотных адвокатов. У нас возникнет вопрос. Мы это сделали своими руками и мы не обосновали определенные цели. Теперь что еще я хотел бы подчеркнуть. Это из того, что Вы объясняли, хотя я тоже не согласен с мнением юридического управления. Оно тоже сделано поверхностно. Поэтому здесь действительно есть юридическая проблема, которую мы должны решить. Мы можем ставить под эгидой контроля, это действительно так.

Теперь то, что касается самого законопроекта. Я так понимаю, что Вы поддерживаете блокаду, правильно? Отлично. Но здесь есть несколько нюансов. Первый – Вы в этом законе отменяете Закон «О свободной экономической зоне». Правильно делаете. Только вместо него не ставите альтернативы. Если вы отмените этот закон, Вы автоматически отмените административную границу. Значит через секунду, через любое движение могут люди приехать. Вы отменяете право не платить налоги, в том числе, и физграждан, и еще раз не саму термин нерезиденту как отношение как не к резиденту. Что происходит в настоящий день после принятия этого закона? Любой учитель, который в рублях получает зарплату в Крыму, автоматически он получается ухиляється від сплати податків, потому что он их не платит. Придет операция в иностранной валюте. И таких примеров мы можем, к сожалению, привести сейчас десятки, что происходит автоматический коллапс. Любое лицо сейчас будет приезжать в Украину и говорить – моя машина, я везу, я по своей территории движусь, а что мне запрещает, что меня ограничивает. У меня нет сегодня административного

кордона, у меня нет порядка запрета. Поэтому здесь было важно. Почему мы все, и в том числе весь крымско-татарский народ говорит, что нужно отменить Закон «Про свободную экономическую зону «Крым»? Потому что он априори сделан неправильно. Не потому что в нем есть детали, которые защищают права граждан. В нем есть эти детали. Но априори обозвать закон об экономических отношениях на оккупированных территориях, назвать его свободной экономической зоной с целью развития бизнеса в Крыму, это было не правильно. Но отменяя этот закон, мы должны были оставить те нормы, которые прогарантируют определенные права. В том числе тех людей, которые находятся в статусе заложника на территории Крыма, и которых мы не можем привлекать за каждое действие. Которых мы должны освободить от определенных прав, если мы, как страна не смогли их права защитить. Вот это позиция, как основная здесь проблема, что нужно доработать. Более того, я очень критически отношусь к однозначному Вашему запрету иностранцам въезжать на территорию Крыма. У нас очень много крымских татар с турецкими паспортами, с европейскими паспортами, которые едут сейчас туда. И мы на сегодняшний день им запретим воссоединение, с семьями встречаться? Это явное нарушение и это безусловно опять же будет наша ответственность как страны. Это допускать нельзя. Поэтому я очень приветствую Вашу инициативу, но я предлагаю еще раз доработать этот закон. Оставить все хорошее, что было. Выработать стратегию и по ней пойти.

Он немножко... в том числе, здесь проблема с Донецком и Луганском. Действительно, юридические термины, они разные. Мы понимаем, что здесь есть страна-оккупант, а по Донецку и Луганску у нас нет юридической ответственности. Тут разные вещи. Юридическая ответственность немножко другая. Я удивлен позицией, например, Прикордонной службы, которая не понимает, что нельзя запрещать иностранцам въезд на оккупированную территорию, которую поддерживает. Вы стесняетесь сказать правду? Не стесняйтесь, скажите людям. Мы

поддерживаем. Но мы должны хотя бы это прочесть. Потому что мне странна позиция тех государственных органов, которые не изучают и не понимают последствия.

Я два слова еще тогда по поводу Веселовой проекта. Проект хороший, но он предлагает снять блокаду, потому что его ограничения касаются только военных грузов. И также в порядке 185 статьи Таможенного Кодекса, это те грузы, которые, грубо говоря, запрещенные или не имеют сертификата. Все остальные, получается, могут ехать. Здесь тоже логика не совсем...

ВЕСЕЛОВА Н.В. Можно тоже по этому поводу? Я хочу сказать, что если посмотреть новое положение, Тимчасове положения про перетин вантажів та осіб, то там вообще запретили людям пересекать эту линию розмежування. Самим гражданам на автобусах рейсовых. Но разрешили перевозить грузы железнодорожным транспортом. И сейчас много сигналов о том, что этим железнодорожным транспортом перевозятся не только грузы, и много чего такого. В том числе и людей перевозят в грузовых вагонах. Поэтому вы знаете, я думаю, что тут вообще, в связи с изменившимися обстоятельствами, нам нужно дорабатывать эти оба законопроекта. В том числе смотреть это Тимчасове положения, которое собственно еще Кабмин должен утвердить. Потому что, собственно то, что разработала СБУ, это не правомерно. Почему собственно так быстренько принимали этот законопроект 2109. Президентский, к которому я тоже подавала альтернативный. В принципе мои там пожелания были немножечко учтены. Но это положение должно утверждаться Кабмином. Я думаю, что если мы создадим эту рабочую группу, нам нужно будет еще посмотреть, что предлагает Кабмин по Тимчасовому перетину.... Потому что там много нюансов.

ЛОГВИНСКИЙ Г.В. Я хотел еще два слова добавить по процессу. Смотрите, нам очень важно выработать единую позицию по Крыму. Мной уже в течении полгода наверно подготовлено где-то 12 законопроектов, которые решают или улучшают те или иные проблемы. Они не подаются только по одной причине. Потому что адвокаты, правозащитные организации, Меджлис, часто имеют разные позиции к вопросу деоккупации. В чем разница? Все хотят деоккупацию. Только разные лица пытаются создать разные методы, как этого добиться.

Многие правозащитники, ссылаясь на ту же Европейскую Конвенцию защиты прав человека, говорят, что если мы сделаем это в способ, который нарушит Конвенцию, то мы получим сотни решений ЕСПЧ против Украины по Крыму. Нам это допускать нельзя. Поэтому они пытаются все-таки держать такую более позицию, что это наша территория, мы не можем признавать ее территорией другой страны. И поэтому мы не можем ограничивать своих граждан. И Женевская Конвенция, о которой, кстати, часто говорят, она не покрывает все права. И в уголовно-правовых отношениях, в уголовно-правовой защите, мы тоже говорим, что это наша территория, там уголовники. Как только Вы делаете нарушение прав наших граждан, вы у нас сразу садитесь в тюрьму. И на сегодняшний день два человека находятся під вартою. Четыре корабля арестовано, 11 задержанных. То есть мы по своей юрисдикции их туда направляем и говорим, что это наша территория, а не о том, что обеспечивайте там гуманитарные права. Также хотел подчеркнуть, что закон «О временно оккупированной территории» четко говорит об отмене подсудности и подследственности. Значит мы дали методы эффективной защиты территории Украины. Тем самым мы поставили под нелегитимность суды и правоохранительные органы. То есть мы это все просчитали, выделили в концепции. Что я хочу сказать. Поэтому существует три основных базиса, которые строятся. О правозащитном. Мы должны сделать так, чтоб не получить нарушение Конвенции и не получить решение ЕСПЧ против Украины по Крыму.

Поэтому мы не должны ограничивать те права. Есть позиция, которая поддерживается Меджлисом. Мы должны поставить под контроль. И требование блокады, это в первую очередь политически. Потому что народ должен отвечать на беззаконие на этой территории. Очень странно, что Аксенов, Константинов для нас являются преступниками, а мы с ними торгуем. Более того, они продолжают свою незаконную, бандитскую деятельность, нарушая права наших граждан, а мы дальше продолжаем. Извините. Мы не можем поставлять свои продукты в армию, мы не можем, чтобы стройматериалы для строительства моста в Керчи приходили с Украины. Инженерная компания, которая это строит, тоже украинская. Мы должны поставить какой-то контроль, а методов ограничения не существует.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Все. Ми підтримуємо.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Останнє питання тільки. Та позиція, которая существует, это сделать молдавский приднестровский опыт в том, чтоб мы сделали полную блокаду, поставили полный контроль. И тогда Молдова предложила Приднестровью, что если вы хотите вести экономические отношения на определенных условиях контроля, вы должны называть себя украинцами. В их случае молдавскими компаниями. Только в таком случае. И в одну секунду в Приднестровье резко появились молдаване, молдавские компании, молдаване, молдавские паспорта. Это стимулировало. Это был один из их методов, как привлечь. Поэтому я предлагаю следующее: мной еще полгода тому назад был зарегистрирован Проект Постанови «Про створення спеціальної комісії по Криму». Отдельные лица от БПП, отдельные депутаты были предоставлены, от «Народного Фронта» были предоставлены. От других фракций не были предоставлены. Мы должны как можно раньше предоставить и решить эту проблему потому, что проблема будет дальше опять возникать. Мы играем в шахматы. Каждый день меняются фигуры. Поэтому нас должен быть діючий орган, который

занимається тільки цими проблемами. Это первое. Второе. Я предлагаю, чтобы, не откладывая далеко, все участники, авторы проекта могут долучиться до меня, до Рефата, Мустафы и в ближайшее, завтра, за завтра доработать все предложения. В том числе те проекты, которые я принимал. И уже созвать повторно тогда Комитет, может быть, завтра вечером, чтобы в пятницу поставить эти законы на голосование. Будем надеяться, что такое можно будет сделать. А по указанным проектам, я предлагаю все-таки повернути на доопрацювання з тих підстав, які я тільки що наголосив. І бажаю, що спільною метою ми зможемо все-ж-таки зробити те, що необхідно нашій державі.

(загальне обговорення)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо пані Наталії. Хотів би питання на уточнення спочатку задати, а потім слово колезі Чубарову. Чи правильно я зрозумів, що зараз розробляється новий або зміни до цього Порядку переміщення товарів з району або до району проведення Антитерористичної операції? І Служба безпеки це робить? Це так чи ні? Тому що ця відповідь датована шостим *(нерозбірливо)*. Коли є терміни, коли Ви бачите це по термінам воно буде завершено? *(загальне обговорення)*

Дивіться, є ще одне питання, яке ми маємо брати до уваги з огляду останніх зустрічей в Парижі. Те, що називається зараз паризькими гарантіями до мінських домовленостей. Цим законом, який пропонується визначити тимчасово окуповану територію, окремі райони Донецької і Луганської областей. У мене питання тоді, як можна проводити будь-які вибори на тимчасово окупованій території? *(нерозбірливо)* В даному випадку це протирічить міським домовленостям. Але я ставлю питання для того, щоб ми мали також розуміння того, в якому напрямку ми рухаємось. Зараз я надам слово колезі Чубарову і тоді, якщо ви дасте мені знати, хто хотів би висловитись. У нас присутні також представники Спеціальної

моніторингової місії ОБСЄ. Якщо хтось з них або громадські організації, і тоді ми будемо приймати рішення. Колега Чубаров, прошу.

ЧУБАРОВ Р.А. Спробую не повторюватися те, що вже було сказано. Тут ми маємо декілька моментів, які з одного боку дещо обмежують наші можливості, з іншого – нас підштовхують, щоб ми поспішали, на жаль. Ну, по перше, я наскільки розуміюся, тільки вчора вночі приїхав, це в нас тільки тиждень сесійний, потім в цьому місяці вже сесійного засідання не буде. Це для нас мінус. Мінус, тому що дійсно, коли Голова про це говорив, зараз люди і вони очікують. В той же час, зрозуміло, що для того, щоб підготувати якісний проект, нам потрібен деякий час. Ми єдине те, що спромоглися, цією акцією ми підштовхнули самих себе до того, щоб розглянути ті законопроекти, які були вже підготовлені. І за це треба дякувати авторам, хоча до цих проектів є декілька питань. Головне - все те, що пов'язано з акцією «Громадська блокада Криму», практично 99% - це щодо постачання товарів, тобто торгівлі з Кримом. В обох проектах є ще бажання удосконалити питання пов'язане з в'їздом-виїздом людей, тому якщо можна, я не буду тут дуже детально говорити щодо в'їзду-виїзду людей, як громадян України, так і іноземців. Як на мене ми уже вийшли разом з Урядом на більш-менш апробований шлях і удосконалюється та постанова, яка була прийнята згідно Закону «Про забезпечення прав і свобод громадян». І ви знаєте, нещодавно до цієї Постанови були прийняті відповідні зміни, я знаю, що там десь при Мін'юсті я сам також приймав участь, є відповідна група з представників громадських організацій і експертів, які працюють далі над моніторингом цієї Постанови Кабінету Міністрів і подальшим її удосконаленням.

Тут головне нам треба виходити з якихось принципових моментів, коли мова йде, коли ми говоримо про людей. Якщо це громадяни України, ми маємо забезпечити їм вільний в'їзд і виїзд. Це наша територія. Просто вона має статус окупованої. Без дозволу, це як на мене. Щодо іноземців, ми маємо

створити їм такий режим, щоб не поставити їх порушниками українського законодавства. Тобто чим більше ми обмежуємо можливість їх в'їзду-виїзду до Криму через материк України, тим більше вони будуть користуватися через інші можливості. А це вже й буде порушення українського законодавства. Люди будуть порушниками перед Україною. І проблема не лише в кримських татарах. Проблема в іноземцях, бо є дуже різна мотивація, чому іноземці можуть захотіти в'їхати. Головне, щоб вони в'їжджали через материк України. Певна дозвільна система має бути, але вона має бути достатньо спрощеною і такою, яку можна зреалізувати. Ну уявляєте собі, сьогодні існуюча система там – тобто дозвіл може видаватися в термін до 5 днів. Бувають випадки, коли той дозвіл уже й не потрібен. Тому ми там теж.

Що стосується наших діаспорних моментів, ми там дали пропозиції і Уряд їх сприйняв. Але тут правозахисники виступили нашими критиками. От скажемо так. Ви знаєте, є така сфера як релігійна. Ви знаєте, скільки в нас було прочан в Умані? І ми спряли їм, як держава, максимально. Я сам в цьому брав участь з паном Логвинським. Ми максимально їм сприяли, щоб ці люди задовольнили свої релігійні потреби. Теж саме і у кримських татар. Вони в'їжджають два рази на рік. Це Курбан-байрам, Ураза-байрам, це релігійні свята. Вони великі. Вони в'їжджають сотнями і тисячами. Ми сиділи думали, як це записати в цій Постанові. Експерти пропонували: якщо вони в'їжджають, то серед мотивації, чому їм дається дозвіл, на заходи, які проводяться Меджлісом кримськотатарського народу. Деякі правозахисники, експерти побачили в цьому протиставлення за етнічною або за якоюсь іншою ознакою і почалася деяка наша критика. Це я до того, що правозахисним і експертним спільнотам тут треба теж бути дуже обережними. Якщо є привід, як вони вважають, для критики, можливо, треба давати більш універсальні якісь підходи. Отже, про в'їзд-виїзд, я зупиняюся говорити.

Тепер про торгівлю. Тут головне, те, що сказав наш колега депутат Георгій Логвинський. Це про те, що нам треба принципово визначатися: ми торгуємо чи не торгуємо? Якщо торгуємо, то яка наша совість? У нас є свої

мотивації, ми говорили про людей, які там сидять, і серед них не лише татари. Олег Сенцов – він кримська людина. Двадцять років ув'язнення. Олександр Кольченко – десять років ув'язнення. Але, і про це говорив колега Лапін, Крим зараз – це гігантський насос, через який перекидувалися українські товари через півострів на материк Росії. І все це було. Ми хотіли це обмежити. Тому це люди вийшли. Я виходжу з того, що, не знаю як нам зараз зробити. Я звернувся з цим до Президента також. Президент дав доручення щоб був підготовлений законопроект, який би він би подав до Верховної Ради. Я, на жаль, до засідання Комітету не встиг ще з'ясувати, чи підготовлений такий законопроект, але здається щось там відбувається. Але чи буде він внесений за ці два дні і який він, і чи ми зможемо і як ми його розглянемо. Тому в мене теж немає жодного іншого виходу як сказати про те, що нам треба взяти всі існуючі законопроекти – і ті, які зареєстровані, і ті 12, які називає пан Логвинський, взяти якомога скоріше і, я не знаю, чи ми спроможні їх за сьогодні і завтра зранку опрацювати, я до цього готовий, для мене найголовне два завдання, які би ми зробили, змогли би забезпечити. Це перше: зробити біль-менш якісний продукт і винести його до Верховної Ради і щоб це дозволило людям, які там зараз на кордоні, можуть звідти піти, оскільки вже держава візьме на себе в повній мірі те, що ці люди там забезпечують. Отже я тоді погоджуюсь з пропозицією пана Логвинського. Я готовий в такій комісії працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Чи є бажані ще? Є. Будь ласка, прошу до мікрофона. Представтесь. І приймаємо рішення.

МАМУТОВ С. Сулейман Мамутов. Фонд благодійний «Право на захист». Я хотів би сказати, зауважити на двох моментах. Перше, що цей законопроект фактично пропонує введення гуманітарної блокади окупованих територій. І у випадку із Донбасом – це може мати дуже негативні наслідки та підвищення соціальної напруги. Тому що постачання гуманітарної допомоги буде звужуватися лише ОБСЄ та Червоним Хрестом, які навряд чи зможуть виконати такі функції. Це – перше. Тому правозахисники дуже стурбовані. І друге – свобода пересування. Це буде означати, що громадяни

України, згідно з цим законопроектом, навіть і в Крим мають в'їжджати за спеціальною перепусткою, спеціальним дозволом, що є дуже для нас цікавим, коли знову держава як і на сході України, замість того, щоб створити перелік тих осіб, яким не дозволено проїжджати, примушує сотні тисяч людей просто отримувати дозвіл. Дякую, в мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Отже ми.

МАМУТОВ С. І останнє щодо гуманітарної блокади – це повністю буде суперечити порядку денному асоціації з ЄС.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, за підсумками обговорення двох проектів – основного і альтернативного, я думаю, ми побачили приклад, коли два підходи матеріалізувалися в різному баченні законодавчого врегулювання однієї і тієї ж проблеми. Один підхід, який більше робить наголос на питаннях безпеки, такої державної безпеки, з точки зору (*говорить англійською*), протидія тероризму, такі речі, і інший підхід, який робить наголос на тому, що називається питання людської безпеки, або (*говорить англійською*), де йде наголос на забезпеченні прав в гарантій навіть з урахуванням особливих умов, як то ми маємо в Криму або на Донбасі. І безумовно між цим, це два протилежні підходи. Обговорення наші показали, що є розуміння різниці ситуації на Донбасі і в Криму, є розуміння також важливості не лише міжнародних зобов'язань України, але й конституційних гарантій самої держави Україна перед своїми громадянами, і є розуміння, що дуже важливо колега Логвинський і колега Чубаров наголосили, що не можна далі відтягувати ці речі, щоб вони пливли за течією, за інерцією. Також хочу зазначити, що ми почули позицію автора альтернативного законопроекту, яка не заперечує і підтримує ідею щодо доопрацювання в рамках робочої групи. Також важливою є інформація, що зареєстрований законопроект 3181, який називається «Про тимчасово окуповані території» колега народним депутатом Семенченком 25 вересня цього року, але він розписаний на Комітет з питань національної безпеки. І ми отримали інформацію від колеги Чубарова, що Президент дав доручення відповідно на підготовку подібного законопроекту за його ініціативою. Для того, щоб звести всі ці речі до купи пропонується наступне рішення від нашого Комітету:

1) враховуючи альтернативні законопроекти 2004а та 2004а-1, направити суб'єктам законодавчої ініціативи на доопрацювання;

2) створити робочу групу, і мабуть ця робоча група не лише в рамках нашого Комітету, а й треба буде залучати Комітет з питань національної безпеки, з огляду на зареєстрований законопроект, про який я сказав 3181, для напрацювання єдиного проекту Закону, який би відповідав на всі ризики, про які ми сказали. Так от, безумовно якщо підтвердиться інформація про те, що Президент готовий внести свій законопроект, ми маємо це також взяти до уваги. Я хотів би подякувати представникам органів державної виконавчої влади, правозахисних організацій за участь у нашій дискусії. Хто за це рішення, яке я пропоную, прошу голосувати. Хто за? Проти? Прийнято одноголосно. Я дякую, присутні зараз можуть бути вільними.

І в нас залишилися ще два питання, які, я думаю, не потребуватимуть великої дискусії по часу.

Перше, це законопроекти, де наш Комітет не є головним. Проект Постанови «Про визнання геноциду кримськотатарського народу», це реєстр. № 2493а, внесений народним депутатом Княжицьким. Я хотів би почути думку колеги Чубарова щодо проекту цієї Постанови. Він з двох речень складається.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не було, там про депортацію і визначання дати, а зараз йдеться про геноцид.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

ЧУБАРОВ Р.А. *(говорить без мікрофона)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не бачу інших пропозицій. Підкреслюю ми лише пропонуємо Комітету відповідному з питань культури і духовності розглянути і рекомендувати Верховній Раді прийняти цей проект Постанови за основу і в цілому. Якщо немає інших пропозицій: хто за? проти? Прийнято.

(загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги є ще два питання. Перше: пам'ятаєте ми говорили про можливість проведення спільних слухань з Комітетом з

питань державного будівництва. На жаль з боку того Комітету якоїсь додаткової ініціативи не було, тому вашій увазі пропонується проект Постанови «Про проведення парламентських слухань на тему: «Стан дотримання прав внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території України та на території неконтрольованій українською владою в зоні проведення антитерористичної операції». Це якраз підсумок нашої дискусії щодо багатої кількості законопроектів з неврегульованих питань і інструмент парламентських слухань можливо тут міг спонукати більш чітко робити. Єдине по даті там є пропозиції. У проекті пропонується 18-го, я просив би вас з огляду на мій власний графік, щоб це ми зробили 19-го листопада, якщо нема заперечень. Хто за? Прощу голосувати. Проти? Утримались? Прийнято одногolosно.

Колеги, у нас у різному є пункт, який ми, не в різному, а в порядку денному, який ми внесли на початку за ініціативи колеги Брензовича. Будь ласка Вам слово.

БРЕНЗОВИЧ В.І. *(говорить без мікрофона)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, хто хотів би висловитись.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. А це просто там текст стосовно засудження постанови Військової ради Четвертого Українського фронту. Військова рада приймала постанови? Саме так це називалось, постанови?

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, я думаю, якщо є загальна згода, я не бачу заперечень, єдине я би попросив по тексту можливо там ще подивитися. Наприклад «науково-цивільна громадськість», наукова – це також цивільна громадськість, щоб уникнути таких. Хто за те, щоб рекомендувати Верховній Раді прийняти цей проект Постанови прошу голосувати. Хто за? Проти? Утримались? Прийнято одногolosно.

В різному у нас є ще.

Будь ласка тоді колега Пацкан, а потім ще два.

ПАЦКАН В.В. Дозвольте. Представники Ради Європи звернулись до нас як до Комітету створити робочу групу щодо доопрацювання Закону «Про захист персональних даних». Я знаю, наскільки мені відомо, піднімалося таке питання і в Офісі Уповноваженого. Є ряд напрацювань щодо Закону «Про захист персональних даних», я просив би підтримати таку ініціативу Офісу Ради Європи і об'єднати спільно наші зусилля і Офісу Уповноваженого створити одну єдину робочу групу і внести уже відкориговані, врегульовані поправки до Закону про персональні дані. Це так щоб коротко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви знаєте, що це питання постійно в полі зору нашого Комітету. Колега Пацкан зустрічався за моїм дорученням відповідно з експертами Ради Європи.

У вас до цього було чи інше.

Значить ми приймаємо цю інформацію до відома.

Я прошу тоді підготувати відповідно що треба зробити для того, щоб створити таку групу.

Два питання в різному, про які я говорив. Це стосується питання створення робочої групи з питань Автономної Республіки Крим. Колега Чубаров направив такого листа Голові Верховної Ради. Колега Логвинський про це також.

А, це трошки інше.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я пропоную від імені Комітету підтримати це і відповідно направити за моїм підписом листа також на підтримку до Голови Верховної Ради. Єдине, що я не бачу у складі робочої групи колеги Логвинського.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, зрозуміло.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, я це якраз пропоную. Тобто ми це можемо зробити. І останнє, передостаннє.

(загальна дискусія без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, до речі там є можливість, що можуть входити чи голови робочих відповідних груп, чи вводити до складу додатково. Але я пропоную зараз підтримати відповідним листом від Комітету таке звернення.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колега Пацкан натякає, що він хоче попрацювати.

(загальна дискусія без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я також хочу поінформувати, що я направив листа Голові Верховної Ради з наступного приводу. Що, ви пам'ятаєте, що наш Комітет був головним і 2-го липня Верховна Рада ухвалила Закон про внесення змін до Закону про звернення громадян щодо електронних петицій. Це запрацювало і процедура була розроблена, у тому що стосується Президента. На жаль та частина, яка стосується розробки і затвердження порядку розгляду Верховної Ради на подання вона не створена ще. Хоча норми цього Закону вже набрали чинності 28 серпня. Та відповідь, яку ми отримали робочу, що нібито є ще час до 28 жовтня, але оскільки ми бачимо зараз таку зливу таких електронних звернень до Президента, то можна очікувати принаймні не меншу щодо Верховної Ради. І я думаю важливо побачити а який же буде порядок розгляду таких електронних петицій з урахуванням досвіду того розгляду, що зараз є у Президента. Тому я спонукаю, і думаю колеги підтримають, щоб було пришвидшено розробка такого порядку. І я думаю дуже важливо, щоб ми як Комітет тримали це на контролі. До відома вам доводиться.

Будь ласка колега Суслова хотіла сказати ще. Прошу.

СУСЛОВА І.М. Я не по цьому питанню.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, у нас різне.

СУСЛОВА І.М. 27 вересня ми перебували з колегами по парламенту і з представниками секретаріату Комітету у відрядженні в Гаазі, мали зустріч з представниками Міжнародного кримінального суду, обговорювали питання дотримання прав людини, в тому числі на окупованих територіях. Говорили

про Резолюцію 1325 «Жінки. Мир. Безпека». І от у мене дуже коротко пропозиція до Комітету підтримати проведення круглого столу саме по Резолюції 1325 на 3-є жовтня на базі нашого Комітету. Оскільки у нас. Ой 3-го листопада, перепрошую. Оскільки в нас зараз якраз 15 років після того як цю Резолюцію на Генеральній Асамблеї було прийнято і якщо Комітет не заперечує, я би взяла на себе організацію спільно з секретаріатом Комітету і залученням отаких організацій як організація «Рада» «Ла Страда» і Жіночий консультативний центр. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Думаю Комітет не заперечує. Організаційне сприяння ми надамо. Прохання таке, у нас уже є така процедура. Хочу принагідно повідомити, що Комітет виступає співорганізатором круглого столу, який запланований на 15-е число разом з Центром громадянських свобод і Правозахисною платформою. Відповідна інформація буде надана. Це 15-а година в кімнаті № 12 на Грушевського.

Вже порядок денний у нас вичерпався.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Те, що стосується звернень, підкреслити ще раз. Відповідно до порядку про створення спеціальних та слідчих комісій Верховна Рада нам необхідно відповідно до вимог Регламенту щоб кожна фракція надала пропорційну власне кількість людей для залучення в роботі комісії. Якщо одна з фракцій не надає власне представника, в такому разі комісія сформована бути не може. Саме тому уже на протязі півроку є моя заява про те, щоб створити цю комісію і є представники Народного фронту і є деяка кількість від біпіпі (БПП), ну я впевнений, що з Рефатом вона уже є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це українською переводиться бепепе.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Бепепе. Добре. Але з інших фракцій немає. Саме тому я хотів би перше: просити пана Немирю, щоб ви долучилися. А по-друге, що ми можемо від Комітету направити листи, що це вкрай важливо щоб направили нам представників, і тоді ми зможемо створити цю комісію яка край необхідна, бо кожного дня ситуація змінюється, потребують нові законодавчі зміни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я підтримую це. Єдине, хочу зауважити, що на фоні таких великих і супервеликих фракцій як БПП і НФ маленька фракція «Батьківщина» має процедурні обмеження, коли ви знаєте, що ми не можемо бути більш ніж двох чи якоїсь кількості членами таких комісій. Тому у нас

виникла патова ситуація, коли ми, можливо, і хотіли бути там, але оскільки вже майже кожен до всіх – то треба. Уже якщо ви закликаєте мене звернутися до колег порушити Регламент, я це можу як ad hoc.

(говорять без мікрофона)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але ви знаєте, скільки у нас ТСК зараз створено, набагато більше. Тому я, але я бачу в даному випадку можливо ми і можемо піти на це, оскільки на жаль, маємо такий Регламент. І я готовий звернутися, якщо ви подасте додаткову інформацію, до керівництва фракції для того, щоб надали кандидатур до складу такої комісії. Я це підтримую.

Порядок денний у нас вичерпаний. Наступне засідання, якщо нічого надзвичайного не відбудеться, у нас буде 11-го листопада аж. До побачення.